

WSPÓŁPRACA PREZESA UODO Z NIEZALEŻNYMI ORGANAMI NADZORCZYMI POWOŁANYMI NA PODSTAWIE ART. 91 RODO. PODSTAWY PRAWNE, CELE I WSPÓLNE WYZWANIA NA PRZYSZŁOŚĆ

JAKUB GROSZKOWSKI
RADCA, GŁÓWNY KOORDYNATOR DS. OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH W KOŚCIOŁACH I
ZWIĄZKACH WYZNANIOWYCH UODO

Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych

- Prezes UODO jest centralnym organem administracji publicznej do spraw ochrony danych osobowych w Polsce.
- Podstawę prawną działania **Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych** stanowi Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (RODO), oraz ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych, a także wydane na jej podstawie akty wykonawcze tj. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 stycznia 2019 r. w sprawie wysokości wynagrodzenia członków Rady do Spraw Ochrony Danych Osobowych oraz liczby jej posiedzeń w roku kalendarzowym oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 marca 2019 r. w sprawie wzoru legitymacji służbowej pracownika Urzędu Ochrony Danych Osobowych.
- Zgodnie z art. 57 RODO Prezes UODO ma prawo monitorować i egzekwować stosowanie przepisów dot. ochrony danych osobowych, co m.in. obejmuje **prowadzenie postępowań naruszeniowych, skargowych oraz kontroli**. Za naruszenie przepisów o ochronie danych osobowych może nałożyć administracyjną karę pieniężną.

Art. 91. - Istniejące zasady ochrony danych obowiązujące kościoły i związki

Artykuł 91

1.

Jeżeli w państwie członkowskim w momencie wejścia niniejszego rozporządzenia w życie kościoły i związki lub wspólnoty wyznaniowe stosują szczegółowe zasady ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem, zasady takie mogą być nadal stosowane, pod warunkiem że zostaną dostosowane do niniejszego rozporządzenia.

2.

Kościoły i związki wyznaniowe, które stosują szczegółowe zasady zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu, podlegają nadzorowi niezależnego organu nadzorczego, który może być organem odrębnym, z zastrzeżeniem że spełnia warunki określone w rozdziale VI niniejszego rozporządzenia.

W świetle motywu 165 preambuły do RODO, rozporządzenie nie narusza statusu przyznanego Kościołom oraz związkom lub wspólnotom wyznaniowym na mocy prawa konstytucyjnego obowiązującego w państwach członkowskich. W Polsce obowiązuje zasada autonomii i niezależności Kościołów i innych związków wyznaniowych (art. 25 ust. 3 Konstytucji RP).

Podstawy prawne i cele współpracy organów nadzorczych

Art. 59. uodo [Współpraca Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych z niezależnymi organami nadzorczymi]

1. Prezes Urzędu w sprawach ochrony danych osobowych współpracuje z niezależnymi organami nadzorczymi powołanymi na podstawie art. 91 rozporządzenia 2016/679.
2. Prezes Urzędu może zawrzeć z organami, o których mowa w ust. 1, porozumienie o współpracy i wzajemnym przekazywaniu informacji.

Zgodnie z art. 37 ust. 1 pkt. 7 Dekretu do zadań Kościelnego Inspektora Ochrony Danych należy współpraca z krajowym organem nadzorczym, w tym dzielenie się informacjami oraz świadczenie wzajemnej pomocy w celu zapewnienia przestrzegania przepisów o ochronie danych osobowych;

Podstawy prawne i cele współpracy organów nadzorczych

- Jak wskazuje prof. Paweł Fajgielski „Komentowany **przepis nakłada na organ nadzorczy – Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych obowiązek współpracy z odrębnymi niezależnymi organami nadzorczymi powołanymi przez kościoły zgodnie z art. 91** unijnego rozporządzenia. **Zasady współpracy mogą zostać uzgodnione między organami i przybrać postać porozumienia.** Prawodawca nie określił szczegółowo, jakie formy może przybierać współpraca, ograniczył się jedynie do ogólnego stwierdzenia o współpracy oraz wskazał wzajemne przekazywanie informacji. Wydaje się, że w ramach współpracy organy powinny nie tylko wymieniać się informacjami, ale mogą także podejmować inne wspólne działania. Warto jednak podkreślić, że zarówno Prezes Urzędu, jak i odrębne organy nadzorcze, powołane zgodnie z art. 91 unijnego rozporządzenia, powinny mieć zagwarantowaną niezależność w wykonywaniu swoich zadań.”
- Dr Dominik Lubasz stwierdza, że „**Współpraca ma na celu**, wzmocnienie gwarancji praw i wolności osób, których dane osobowe są przetwarzane przez kościoły i związki wyznaniowe. Jest ona niezbędna w obszarach, które są ze względu na rodzaj działalności i charakter podmiotu, który ją prowadzi, wspólne dla powszechnego organu nadzorczego i organu kościoła lub związku wyznaniowego. Przykładem może być przetwarzanie danych osobowych w związku z prowadzeniem przez kościół szkoły na prawach szkoły publicznej, domu pomocy społecznej, centrum kultury religijnej.

Podstawy prawne i cele współpracy organów nadzorczych

- Zasadniczym celem jest określenie zasad, zakresu i form wzajemnej współpracy. Na mocy porozumienia współpraca obejmuje przede wszystkim wzajemne informowanie się o realizowanych i planowanych działaniach będących w kompetencji drugiego z organów, a także wspólne działania edukacyjne i informacyjne dotyczące praw osób fizycznych.
- Porozumienia nie rodzą skutków prawnych, co oznacza, że żadna ze stron nie może żądać wykonania zawartych w nich zobowiązań. Porozumienia na mocy art. 59 ust. 2 uodo są wyrazem intencji współpracy w określonym w porozumieniu zakresie. Zakwalifikować można je jako sformalizowany akt współpracy między niezależnymi organami nadzoru ochrony danych osobowych oraz polegające na podejmowaniu działań w kwestii prawa do prywatności i podnoszeniu standardów ochrony danych osobowych. W tym ujęciu mogą być traktowane jako porozumienia administracyjne *sensu largo*. Porozumienia określają zasady, zakres i formę wzajemnej współpracy.

KIOD

- W dniu 10 maja 2019 r. w Warszawie podpisane zostało porozumienie o współpracy i wzajemnym przekazywaniu informacji pomiędzy Prezesem Urzędu Ochrony Danych Osobowych i Kościelnym Inspektorem Ochrony Danych w Kościele katolickim.

WSPÓŁPRACA ORGANÓW OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH W POLSCE

Spotkanie Prezesa UODO z KIOD na początku kadencji

23.04.2024 Prezes UODO zadeklarował kontynuację współpracy z KIOD

WSPÓŁPRACA ORGANÓW OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH W POLSCE

KIODO

- W dniu 15 października 2025 r. w Warszawie podpisano Porozumienie o współpracy i wzajemnym przekazywaniu informacji pomiędzy Prezesem UODO i KIODO Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego.

Praktyka 2024-2025

W latach 2024-2025 współpraca Prezesa UODO z KIOD skupiała się w obszarach:

- W czerwcu 2024 r. Prezes UODO spotkał się z inspektorami ochrony danych instytucji kościelnych omawiając działania mające na celu wzmocnienie pozycji inspektorów ochrony danych osobowych, w tym inspektorów prowadzących swoją działalność w tak szczególnych instytucjach, jak kościoły i inne związki wyznaniowe.
- Kościelny Inspektor Ochrony Danych razem z UODO szkolił inspektorów w jednostkach kościelnych m.in. 11 maja 2024 r. przeprowadzili w krakowskich Łagiewnikach szkolenie dla IOD, pełniących swoją funkcję w kościołach i innych związkach wyznaniowych. W trakcie spotkania, w którym wzięło udział około stu osób podzielono się wiedzą i doświadczeniem w zakresie kontrolowania przetwarzania danych przez Prezesa UODO. Kolejnym przykładem jest szkolenie dla Inspektorów Ochrony Danych, zorganizowane przez Kościelnego Inspektora Ochrony Danych i Fundację Konferencji Episkopatu Polski Bona Fama we współpracy z Prezesem Urzędu Ochrony Danych Osobowych, które odbyło się 6 maja 2025 r. w siedzibie Caritas. Pracownicy UODO przedstawili najnowszy poradnik Urzędu dotyczący zgłaszania naruszeń.
- Seminarium eksperckie Prezesa UODO z przedstawicielami związków wyznaniowych w Polsce podczas którego o ochronie danych osobowych w Kościele katolickim opowiedział ks. prof. Piotr Kroczek, KIOD w Polskim Kościele Rzymskokatolickim, odnosząc się do poruszanego problemu konfliktu, który miałby zachodzić między RODO a wolnością religijną. Seminarium odbyło się 7 maja w siedzibie UODO.

Praktyka 2024-2025

Bieżące wzajemne informowanie się o realizowanych i planowanych działaniach będących w kompetencji drugiego z organów

- Prezes UODO za pośrednictwem Głównego koordynatora ds. ochrony danych osobowych w Kościołach i związkach wyznaniowych w UODO 19.11.2025 r. zwrócił się z prośbą o udzielenie informacji w zakresie podjętych działań nadzorczych przez KIOD w sprawie proboszcza parafii pod wezwaniem Świętej Anny w Wartkowicach, który według doniesień medialnych założył na miejscowym cmentarzu kamerę, która nagrywała ludzi wyrzucających odpady na nekropolię przez płot. Następnie ksiądz opublikował w gablocie przed kościołem wizerunki tych osób. Jeśli KIOD uzna się za niewłaściwego w sprawie, działania nadzorcze podejmie Prezes UODO respektując tym sposobem zasadę autonomii i niezależności z art. 25 ust. 3 Konstytucji w związku z motywem 145 RODO oraz realizując podpisane porozumienie między organami.
- Wymiana informacji i poglądów na temat ostatniego wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 13 marca 2025 r. , sygnatura akt III OSK 6698/21 potwierdzającego utrwaloną linię orzecniczą w kwestii wyłączenia Kościoła katolickiego w stosowaniu przepisów RODO w sprawach własnych m.in. wykreślenia danych osobowych z ksiąg parafialnych ze względu na dokonanie aktu apostazji.

Wizja Prezesa UODO

- Zmapowane wyzwania ochrony danych osobowych w Kościołach i innych związkach wyznaniowych w dobie rozwoju technologii to: digitalizacja ksiąg i archiwów, korzystanie z chmury i narzędzi zewnętrznych, korzystanie z mediów społecznościowych i transmisje online, świadomość personelu i wolontariuszy, stosowanie monitoringu wizyjnego.
- W celu podnoszenia standardów ochrony danych osobowych potrzebna jest współpraca Prezesa UODO z organami nadzorczymi Kościołów i innych związków wyznaniowych w zakresie wymiany wiedzy i doświadczeń a także bieżących informacji o podejmowanych działaniach przez właściwe organy. W realizacji ustawowego obowiązku współpracy Prezesa UODO z niezależnymi organami nadzoru powołanymi na podstawie art. 91 RODO pomocne jest zawieranie porozumień, które pozwala określać konkretne cele, zakres i przedmiot, procedury współpracy – jest to instrument prawny, który wzmacnia autonomię i niezależność Kościołów i innych związków wyznaniowych.
- Grupa art. 91 RODO

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ!
KONTAKT: J_GROSZKOWSKI@UODO.GOV.PL